

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะต้นทุนการผลิตผักอินทรีย์เฉลี่ยต่อพื้นที่ ต้นทุนการผลิตผักอินทรีย์เฉลี่ยต่อกิโลกรัม ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่และศึกษาปัญหาอุปสรรคของการผลิตผักอินทรีย์ ของศูนย์ฯ ที่ปลูกผักอินทรีย์ ที่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสามารถผลิตได้ ทั้ง 3 ฤดูกาล ในปีเพาะปลูก 2547 - 2548 โดยจะครอบคลุมผักจำนวน 14 ชนิด ซึ่งผักดังกล่าวประกอบด้วย กะหล่ำปลี กะหล่ำปลีหัวใจ คะน้า คะน้ายอดดอยคำ คะน้าฮ่องกง ถั่วแขก เบบี๋แคโรท เบบี๋ฮ่องเต้ ปวยเล้ง ผักกาดหัว ผักกาดหวาน ผักกาดหอมห่อ ผักกาดหอมใบแดง แรดิช โดยมีขอบเขตวิธีดำเนินการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ศึกษาจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่ปลูกผักอินทรีย์ ใน 4 ศูนย์ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

ศูนย์ฯ	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนตัวอย่าง
อ่างขาง	131	52
อินทนนท์	11	11
ห้วยน้ำริน	11	11
หนองหอย	10	10
รวม	163	84

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาทั้งหมดจำนวน 84 ราย

จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 163 ราย ใช้วิธีการคัดเลือกจำนวนตัวอย่างคือ ศูนย์ อินทนนท์ ห้วยน้ำรินและหนองหอยใช้ตัวอย่างจากจำนวนสมาชิกที่มีทั้งหมด ส่วน อ่างขาง คัดเลือกจากกลุ่มสมาชิก 26 กลุ่ม จากการแบ่งกลุ่มละ 5 คน และจากสมาชิก 26 กลุ่มเลือกตัวอย่างกลุ่มละ 2 คนจึงได้ 52 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 84 ตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะโดยทั่วไปของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของศูนย์ฯ ที่ปลูกผักอินทรีย์ ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ปริมาณผลผลิตผักอินทรีย์ในแต่ละชนิด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักอินทรีย์

3.3 การทดสอบแบบสอบถาม

ทำการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อวิเคราะห์ว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาครอบคลุมประเด็นตามที่ต้องการหรือไม่ โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบคำถาม ว่ามีคำถามหรือข้อความใดที่ยังไม่ชัดเจน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองสอบถามเกษตรกร จำนวน 5 ราย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง ก่อนนำไปสัมภาษณ์จริงต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ขั้นที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสาร สิ่งพิมพ์ บันทึกของเกษตรกรและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จากมูลนิธิโครงการหลวง หอสมุด และ website ที่เกี่ยวข้อง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้จะแยกการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรก จะเป็นการวิเคราะห์ต้นทุนเฉลี่ยต่อพื้นที่ ในที่นี้จะคิดต่อพื้นที่ 1 งาน ส่วนที่สอง เป็นการศึกษ ปริมาณผลผลิตต่อพื้นที่ 1 งาน และส่วนที่สาม เป็นการศึกษาต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ซึ่งจะแยกพิจารณาออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีแรก เป็นการศึกษาต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมแบบธรรมดา และกรณีที่สอง เป็นการศึกษาต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมแบบถ่วงน้ำหนัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ต้นทุนเฉลี่ยต่อพื้นที่

ต้นทุนเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 งาน ของพืชผักอินทรีย์ชนิดต่างๆ จำนวน 14 ชนิด หาได้จากสูตร

$$AC_k = \frac{\sum_{j=1}^m \sum_{i=1}^n P_{kij} X_{kij}}{M_k} \text{-----} (3.5.1)$$

3.5.2 การวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่

ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่องานของพืชแต่ละชนิด หาได้จากสูตร

$$AP_k = \frac{\sum_{j=1}^m Q_{kj}}{M_k} \text{-----} (3.5.2)$$

3.5.3 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัม

ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของผักอินทรีย์ ในที่นี้จะแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี

กรณีที่ 1 การวิเคราะห์ต้นทุนเฉลี่ยแบบธรรมดา ซึ่งสามารถหาได้จากสูตร

$$ACS_k = \frac{\sum_{j=1}^m \sum_{i=1}^n \frac{P_{kij} X_{kij}}{Q_{kj}}}{M_k} \text{-----} (3.5.3.1)$$

กรณีที่ 2 การวิเคราะห์ต้นทุนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก ซึ่งสามารถหาได้จากสูตร

$$ACW_k = \frac{\sum_{j=1}^m \sum_{i=1}^n P_{kij} X_{kij}}{\sum_{j=1}^m Q_{ki}} \text{-----} (3.5.3.2)$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All right reserved

โดยที่

AC_k = ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่องานของพืชชนิดที่ k ; $k = 1, 2, 3, \dots, 14$ (บาท/งาน)

AP_k = ปริมาณผลิตเฉลี่ยต่องานของพืชชนิดที่ k ; $k = 1, 2, 3, \dots, 14$ (กก. / งาน)

ACS_k = ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่องานของพืชชนิดที่ k ; $k = 1, 2, 3, \dots, 14$ (บาท / กก.)

ACW_k = ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่องานของพืชชนิดที่ k ; $k = 1, 2, 3, \dots, 14$ (บาท / กก.)

P_{ij} = ราคาของปัจจัยการผลิตที่ i หรือค่าจ้างแรงงานในกิจกรรมที่ i ของเกษตรกรรายที่ j ในการปลูกพืชชนิดที่ k เมื่อ $i = 1, 2, 3, \dots, n$ และ $j = 1, 2, 3, \dots, m$ (บาท/หน่วย)

X_{ij} = ปริมาณของปัจจัยการผลิตที่ i หรือค่าจ้างแรงงานในกิจกรรมที่ i ของเกษตรกรรายที่ j ในการปลูกพืชชนิดที่ k เมื่อ $i = 1, 2, 3, \dots, n$ และ $j = 1, 2, 3, \dots, m$ (หน่วย/งาน)

M_k = จำนวนของเกษตรกรที่ปลูกพืชชนิดที่ k ราย

Q_{kj} = ปริมาณผลผลิตของพืชชนิดที่ k ของเกษตรกรรายที่ j เมื่อ $i = 1, 2, 3, \dots, n$ (กก./งาน)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved